

HABERLER

Fakültemizin VIII. Yıldönümü ve Edebiyat Doktorlarımızın Diploma töreni.

9.1. 1944, Pazar günü Fakültemiz sayılı günlerinden birini daha yaşamıştır. Fakültemizin kendilerine edebiyat Doktoru ünvanım verdiği 22 gencin doktorluk diplomalarının dağıtılması için tertibedilen bu tören memleketimizin Maarif Tarihi bakımından da hususî bir değer taşımaktadır.

Törende Büyük Millet Meclisi Reisi sayın Abdülhalik Renda ile Vekiller, Cumhuriyet Halk Partisi Müstakil Grup Başkan Vekili İstanbul Mebusu Rânâ Tarhân, birçok mebuslar; Devlet Şurası, Divanı Muhasebat Reisleri, Riyaseti Cumhur Umumî Kâtibi, Maarif Vekilliği erkânı, Yüksek Ziraat Enstitüsü. Rektörü ve Dekanları, Ankara'da bulunan bütün Fakülteler Dekanları, birçok davetliler bulunmuşlar, diploma alacak genç edebiyat Doktorları da kürsünün önünde şeref yerine oturmuşlardır. Tam saat 15.30 da Fakülte Talebe Korosunun söylediği istiklâl Marşıyla törene başlanmıştır. Marştan sonra Fakülte Dekanı Ordinarius Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu salonda bulunanları Fakültenin kurucusu Ebedî Şef Atatürk'ün aziz hâtırasına hürmet olarak 5 dakika ayakta durmaya davet etmiştir. Bu vazife yapıldıktan sonra kürsüye gelen Maarif Vekilimiz Hasan-Âli Yücel töreni

açmış ve Dergimizin başına koyduğumuz nutku söylemiştir.

Bundan sonra Doktora Diploması alacak gençleri bu başarılarından dolayı tebrik eden Maarif Vekilimiz, memleketin her türlü kültür işine yakın ilgisini esirgemiyen Cumhur Reisimiz İsmet İnönü'nün genç Doktorlara selâmını, bu başarılarından dolayı tebriklerini ve Türk bilimine daha ileri hizmetler dileğini söylemiş, kendilerini yetiştirmiş olan değerli öğreticileri tebrik buyurduklarını bildirmiş ve gençlerin bu yüce selâm ve iltifatı hayatlarının kıymetli bir armağanı saymalarını isteyerek sözlerine son vermiştir.

Millî Şefimizin Edebiyat Doktoru gençlerimize bu iltifatları söylenirken coşkun alkışlar salonu doldurmuştur.

Maarif Vekili Hasan-Âli Yücel'den sonra kürsüye gelen Dekanımız Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu Dergimizin ikinci yazısını teşkil eden nutku söylemiştir.

Dekanımızın nutkundan sonra Doktorlar hep birden ve ayakta olarak Dekanın okuduğu andı tekrarlıyarak andıçmışlardır. Bundan sonra Maarif Vekilimiz genç Doktorlarımıza birer birer Diplomasını vermiş ve kendilerini tebrik etmiştir. Sürekli alkışlar arasında diplomalarını alan gençler Vekile teşekkür ederek yerlerine çekilmişler, yeni Doktorlarımızdan Nermin Aygen, Dergimizin üçüncü yazısını

teşkil eden söyleviyle arkadaşın adına memleket, bilim hayatında üstlerine aldıkları ödevin önemini izah etmiş ve törende bulunanlara, Maarif Vekilimize ve hocalarına teşekkürlerini sunmuştur.

Şundan sonra Riyaseti Cumhuriyet Filarmonik Salon Orkestrası, Şef Necip Aşkın'ın idaresinde aşağıda programı gösterilen klâsik parçaları çalmış ve bu suretle törene son verilmiştir.

Dergimiz bir hâtıra olarak bu Programı aynen neşrediyor.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih -Coğrafya Fakültesi VIII. Yıldönümü ve Doktora Diploması tevzi töreni Programı.

- 1 İstiklâl marşı
- 2 Sayın Maarif Vekilimiz Hasan - Âli Yücel'in konuşması
- 3 — Fakülte Dekanı Ord. Prof. Dr. Ş. A. Kansu'nun konuşması
- 4 Doktorların and içmesi
- 5 Sayın Maarif Vekilimiz tarafından doktora diplomalarının tevzii
- 6; Doktorlar adına cevap
- 7- Müzik

Müzik Programı:

- 1 — Beethoven Egmond Uvertürü
- 2—Mozart Mozaik
- 3—Tschaikowsky Süit
- 4—Schubert Bitmemiş Senfoni
- 5 — Rachmaninof Prelüd
- 6 — Rubinstein Melodi
- 7 — Rossini Mozaik

Halkevlerinin XII. Yıldönümü.

Her biri birer kültür yuvası olan Halkevlerinin kuruluşunun XII. yıldönümü 20. II. 1944 tarihinde Ankara Halkevinde Millî Şefimiz İnönü'nün yüksek huzurlarıyla kutlanmıştır.

Saat tam 15 te, Millî Şef Halkevine şeref vermiş ve iki dakika sonra törene İstiklâl Marşıyla başlanmıştır. İstiklâl Marşından sonra sahnede hazırlanmış olan kürsüye gelen C. H. P. Genel Sekreteri B. Memduh Şevket Esendal, kısa, öz, bir nutukla bu yıldönümünün mânasını belirtmiştir.

B. Memduh Şevket Esendal'ın sık sık alkışlanan bu nutkundan sonra İstanbul Halkevleri adına Eminönü Halkevi dans ve bale kurları talebeleri tarafından "*Bir Orman Masalı*„ adlı 6 tablolu bale oynanmıştır.

Daha sonra Bursa Halkevi sporcuları tarafından kılıç - kalkan oyunu oynanmış ve Sivas Halkevlerinin Sivas düz halayyile törene son verilmiştir.

Ankara Halkevinde El İşlemeleri sergisi.

Halkevlerinin yıldönümünde Millî Şef Reisicumhur İsmet İnönü'nün yüksek huzurlarıyla Ankara Halkevi salonunda açılan "Türk El İşlemeleri Sergisi» mevsimin en çok ilgi uyandıran sanat hâdiselerinden biri olarak önem kazanmaktadır..

Ankara Halkevi böylece hazırlamakta olduğu "Millî El sanatları sergileri» serisinin birincisini başa-

rı ile ortaya çıkarmış bulunuyor. Haber alındığına göre gelecek yıl için eski Türk kumaşları üzerine bir sergi hazırlanması kararlaştırılmıştır.

Türkler Orta asyada, Milâttan önceki yüz yıllardan beri kumaş üzerine işlemeleriyle şöhret kazanmışlardır. Hele uygurlar zamanında Turfan ve Koça şehirlerinde ele geçen bol örneklerden öğrendiğimize göre, bu sanat Türk kavimleri arasında çok ilerlemiş bulunuyordu. Bu eski geleneğin Anadoluya getirildiğini ye onun ortaçağ pazarlarında sevilen ve kapışılan sanat eserleri meydana getirdiğini 13 üncü asır Selçuklular Konyasmda bulunmuş kumaş parçaları isbat etmektedir, İşlemeciliğin Osmanlı devrinin ne güzel örnekler verdiğine gelince, onu çoğumuz biliriz. İstanbul'da Topkabi sarayını gezmiş olanlar Fatih Mehmet'ten birinci Ahmed'e kadar olan padişahların elbiselerini görmüş ve sevmişlerdir.

İşte Ankara Halkevi uzun bir yaşı olan Türk işlemeciliğinin Osmanlı günlerine ait mütevazi fakat güzel örneklerini Ankara sanat severlerinin sevgi ve ilgi gözü önüne sermiş bulunuyor. Türk işlemeciliğinin çok geniş olan tatbik sahası hakkında da güzel bir fikir veren sergi XVI inci asırdan günlerimize kadar dört beş asırlık Türk zevkinin inceliğini az fakat öz örneklerle anlatmaktadır. Bazı mendillerin, yastık veya sedir örtülerinin, para keselerinin makrama veya daha birçok ev çamaşırının nünden insan saatlerce ayrılmak istemiyor.

Sergide geçmiş günlerin güzel eserleri arasında, eski kadın elbise modelleri ile bu modellerden ilham alınarak çizilmiş "sulu boya resimler görülmektedir. Bunların Maarif Vekilliği teknik öğretim şubesi tarafından yaptırıldığını sevinçle öğrendik. Ayrıca İsmet Paşa Kız Enstitüsü talebelerinin hocaları ile beraber bu güzel istemelerden büyük bir sevgi ve anlayışla örnek çıkardıkları görülmüştü. Sergi böylece en büyük «vazifesi yapılmış «bulunmaktadır. Yarının "ev hanımı» geçmiş günlerin güzel örneklerinden ilham alarak yetişmektedir. Bugün kötü bir halle düşmüş olan işlemeciliği bu genç kızlar yeniden eski inceliğine ve olgunluğuna çıkaracaklardır

E. A.

Mehmet Emin Yurdakul

Millî Şairimiz M. Emin Yurdakul 14.1.1944 tarihinde İstanbul'da öldü. Türk edebiyatında, hece vezniyle milli duyguların ifadesi yolunda yepyeni bir çığır açmış ve "Millî Şair» sıfatını kazanmış olan M. Emin Yurdakul 1869 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası Salih Reistir. Ve şairlik hususiyetini tam halk içinden yetişmiş olması teşkil eder. Kendisi de fikir ve üslûpça halkçılığını yetiştirdiği muhite bağlar, onunla izah ederdi.

Mehmet Emin, yedi yaşında "Sıbyan Mektebi,, ne, üç yıl sonra Beşiktaş Askerî Rüştiyesine, onu bitirince de Mülkiye idadisine yazıldı. Fakat 18 yaşında Mülkiyeden

tasdikname alarak çıktı ve bir müddet İngilizceye çalıştıktan sonra Hukuk Mektebine kaydolundu.

İlk hizmeti Babîâlîde Ketebe kalemindedir. Bu sıralarda "Fazilet ve A*salet,, adıyla yazdığı ilk eseri dikkati çektiği için Rûsumat Tahrirat Kalemî müsevvitliğine, daha sonra bu idarenin evrak müdürlüğüne tâyin olundu. Millî Şair, ilk şöhretini bu memuriyeti sırasında yaptı.

Daha sonra Osmanlı Mebuslar Meclisine Musul Mebusu olarak girmiştir. Büyük Millet Meclisinde Urfa Mebusu idi, son devrede İstanbul'dan mebus seçilmişti.

Merhumun edebî hüviyetine, Türkiye'de millî fikirlerin doğmasına ve Türk edebiyatına yaptığı hizmetlere gelince, kendisi bu duygusunu babasına borçlu olduğunu söylerdi: Ümmî olan babası, uzun kış gecelerinde " *Kerem ile Aslı* ,, " *Aşık Garip* ,, gibi Türk halk edebiyatına ait kitapları hattâ Namık Kemal'in " *Evrakı, Perişan* ,, adlı eserini oğluna okutur ve dinlermiş,

Daha sonraları, Rûsumatta memur iken, İstanbul'a gelmiş olan Cemalettin Efendinin ileri fikirlerinden de çok istifade ettiğini kendisi anlatmıştır:

"Beni o yağurmuştur. Eğer ruhların ölmezliği kabul edilse, derim ki o, etlerini, kemiklerini Maçka mezarlığının topraklarına bırakmış ise ruhunu da bana yadigâr etmiştir.,,

Mehmet Emin bu zatın kendisine çok kere şu cümleyi tekrarladığını da nakletmiştir :

"Sizde de ne zaman kendilerini sevmiyen ve kendi şahıslarının

olmıyan insanlar yetişirse o zaman kara gününüz ak olacak; düştüğünüz yerden kalkacaksınız.,,

Mehmet Emin Yurdakul'un kendisini tanıtan sahada ilk eseri "Türkçe Şiirler,, dir. Dokuz şiirden toplanan bu küçük mecmua Türk edebiyatında yeni bir çığır açmış olduğunu ve edebiyat sahasında Türkçülüğün belirli bir meslek haline geçtiğini müjdeliyordu.

Türkçe şiirleri, şu mısrala başlıyordu :

"Ben bir Türküm, dinim, cinsim, uludur,,. Bunu, Türk milletini bütün milletlerden daha yüksek gördüğünü ve ona sonsuz bir sevgi ile bağlı olduğunu haykıran manzumeleri takibetmiştir:

«En güzel yüz bize çirkin; biz severiz Türk yüzü !»

«En iyi Öz bize fena: biz severiz Türk özü! »

«Milletimiz alkışlarız , anıldıkça «Türk» sözü!

«Biz Türkleriz, biz bu kanla, biz bu adla yaşarız !»

Şairin bütün ömrü, bu temiz ideal yolunda geçmiştir,

Onu andık.

Millî Şairimiz M. Emin Yurdakul için 31.1.1944 Pazartesi günü saat 18.15 te Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde anma töreni yapılmıştır. Şairin ruhu için bir dakika saygı susuşundan sonra Fakülte talebesinden Zeynep Dengi " *Mehmet Emin'in hayatı ve edebî şahsiyeti* ,, mevzulu bir konuşma yaparak onun sanatını, Türk şiirinin sadeleşmesi ve hece vezninin yerleşmesindeki rolünü belirtmiştir.

Kemal Or, Şevki Özen, Faik Eroğlu şairin "*Benim Rüyam» "Cenge Giderken,, "Ona ölüm,,* şiirlerini okumuşlardır. Bundan sonra Uluğ İğdemir, Mehmet Emin Yurdakul'un hâtıralarından bahsetmiş ve Kurtuluş Savaşında cepheden şaire gönderilen ve muhtelif vesilelerle birçok tanınmış Türk ve yabancı sanat ve ilim adamlarının kendisinin" sanatını öven mektuplarını okumuştur.

Daha sonra Mehmet Çağlar, "*Vur,, Mediha Ayan ve Enver Gökçe, "Haydi oğlum,, "Bırak beni haykırayım,,* şiirlerini okumuşlar, Bahattin Ögel, "*M. Emin'in milliyetçiliği ve biz,,* mevzulu bir konuşma yapmıştır. Necmiye Abay'ın okuduğu "*Güzellik ve iyilik karşısından* şiirinden sonra Kemal Or, şairin 1338 de Adâna'da söylediği ve Fakülte Müdürü Lutfullah Erdem'in tesbit ettiği neşredilmemiş birkaç güzel sözünü okumuştur. Törene Hakkı Çalp'ın okuduğu "*Yolcu,,* şiiriyle son verilmiştir.

Mahmut Esat Bozkurt için.

Yıllarca Türk İnkilâp Tarihi kürsüsünü işgal eden Hukuk Fakültesi Profesörlerinden, İzmir Mebusu ve eski Adliye Vekili merhumun Mahmut Esat Bozkurt'un İzmir'de yapılan cenaze törenine Fakültemiz Türk İnkilâp Tarihi Enstitüsü bir çelenkle iştirak etmiştir.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Halk Edebiyatı Günü.

Fakültemizde 19 şubat 1944 Cumartesi günü, "Talebe toplantı

Kolu,, tarafından bir "Halk Edebiyatı Günü» yapılmıştır. Toplantıyı Fakülte doçentlerinden Pertev Nalili Boratav açmış. Fakülte talebesinden İhsan Başgöz halk sanatının kendine has hususiyetlerini belirten bir konuşma yapmış ve örnekler vermiştir. Yine Fakülte talebesinden Enver Gökçe, Faik Eroğlu, İbrahim Gökbakar, Necmiye Abay, İlhan Başgöz, Mehmet Çağlar, Ali .Tümtürk, ve Salâhaddin Ertürk tarafından, Aşık Veysel, Karacaoğlan, Köroğlu, Emrah ve Pir Sultan Aptal'dan güzel seçme şiirler okunmuştur.

Devlet Konservatuvarı mezunlarından Basbariton Ruhi Su da saziyle içli halk havaları çalmış ve söylemiştir. Yine bu arada Halk Evleri'nin yıldönümü için gelen Sivashlı oyuncular tarafından ritmik bir tarzda Sivas halayı oynanmıştır.. Daha sonra Türkân Özer halk manileri okumuş ve İsmail Çelik de birkaç güzel halk fıkrası anlatmıştır. Yine Ruhi Su'nun idare ettiği Fakülte korosu tarafından seçme' halk türküleri söylenmiş ve toplantıya Fakültemiz talebesinin de iştirakiyle oynanan Karadeniz oyunları ile son verilmiştir.

Toplantı büyük bir alâka ile takip edilmiş ve derin bir ilgi uyandırmıştır.-

Fakültemize hediye edilen eserler.

Çorum Saylavı Sayın Dr.Mustafa Cantekin, 20-1-1944 tarihli bir mektubiyle fransızca dört ciltlik "*Geographie de Strabon»* adlı eseri (Traduction Nouvelle Par amedee

tardieu 2me ed. 4 Tome Paris Librairie Hachette 1886-1890) Fakültemiz: kütüphanesine armağan etmişlerdir. Bu değerli bağıştan dolayı Sayın mebusumuza teşekkür ederiz.

Sayın Başvekilimiz, Akçakoca Belediye Kâtibî Mustafa Kocadon'" un kendilerine yollanmış olduğu "Güideste-i Rifaz-ı İrfan,, adlı yazma eseri, tensip edilecek kütüphaneye konmak üzere Maârif Vekilimize göndermişler, Sayın Vekilimiz de Bursalı Şair Belîğ tarafından yazılmış olan. bu esri, demirbaş kaydolunmak üzere, Fakültemiz kütüphanesine armağan etmişlerdir. Bu yüksek ilgiden ;dolayı Sayın Başvekilimizle Maarif Vekilimize teşekkürlerimizi sunar, Akçakoca Belediye Kâtibî Mustafa Ko-

cadon'a da teşekkürlerimizi bildiririz.

Terfiler.

Fakültemiz Tarih Doçenti *Dr. Bekir Sıtkı Baykal'a*, Fakülte Profesörler Meclisinin teklifi üzerine Maarif Vekilliğince *Profesör'lük* unvanı tevcih edilmiştir. Arkadaşımızı tebrik ederiz.

Tayinler.

Habilitasyon'larını vermiş olan Fakültemiz Asistanlarından *Azra Erhat*, Klâsik filoloji; Yozgat Lisesinde Edebiyat Öğretmeni bulunan *Kenan Akyüz* de Türk Dili ve Edebiyatı *Doçentliklerine* tayin edilmişlerdir. Arkadaşlarımıza yeni akademik vazifelerinde başarılar dileriz.

Fakültemizde İlmî çalışmalar.

Son iki ay içinde bir habilitation yapılmıştır ve iki İlmî yardımcımız Doktoralarını vermişlerdir. Kendilerini tebrik ederiz.

Habilitation yapanın adı

<u>ve soyadı</u>	<u>Konusu</u>	<u>Tarihi</u>	<u>Jüri heyeti</u>
Kenan Akyüz	<i>Tez:</i> Tevfik Fikret. <i>Takrir:</i> Ziya Paşa, eserleri,. fikirleri ve edebî şahsiyeti	8.1.1944 15.1.1944	Ord. Pr.Dr.Ş.A. Kansu Prof. N. H. Onan Prof. A. İnan Prof. N. Lugal Prof. F. Kam.

Doktora yapanın adı ve

<u>soyadı</u>	<u>Konusu</u>	<u>Tarihi</u>	<u>Jüri heyeti</u>
Mustafa Köymen	Cenup Hsiung-nu'ları ve Tu-Ku Kabîlesi	9. II. 1944	Ord. Prof. Dr. Ş. A. Kansu Prof. Dr. W.Eberhard Prof. A. İnan Doç. Dr. S. Çağatay
Cevat Gürsoy	Orta Yeşilirmak yaşama bölgesi	11.11. 1944	Ord. Prof. Dr. Ş. A. Kansu Prof.-Cemal Alagöz Prof. Dr. H. S. Selen Prof.Dr.Ş.A.Birand.

Konferans.

İngiliz Dili mütehasıslarından Prof. *Gaieny*, 2 Mart 1944 Perşembe gününden itibaren her Perşembe ve Salı günleri saat 17 de,

Fakültemiz'in büyük konferans salonunda İngilizce olarak "*İngilizce Öğretmeni*„ konulu 10 konferans verecektir. Bu konferanslar herkes için olduğu gibi, bilhassa İngilizce öğretmenlerini ilgilendirecektir.

Serbest dersler:

Fakültemizde 1944 yaz semesterinde, her hafta Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri saat 18/30 da verilmekte olan serbest derslerin konularını, verileceği tarihlerle birlikte aşağıya yazıyoruz:

Tarih	Konferansı veren	Konferansın konusu
14. II. 1944	Prof. Abdülkâdir İnan	İslâm Türklerde Şamanizm kalıntıları I.
16. II. 1944	Doç. Dr. Necip Üçok	Sosyal Bakımdan Dil.
18. II. 1944	Doç. Dr. Melâhat Özgü	Alman Klâsizmde Sanat anlayışı.
21. II. 1944	Doç. Nusret Hızır	Modern Bilim Felsefesinin en önemli başarıları III.
23. II. 1944	Prof. Dr. Akdes Nimet Kurat	Rus ediplerinden F. Dostoyevskij.
25. II. 1944	Prof. Dr. W. Eberhard	Çin Romanı.
28. II. 1944	Prof. S. Kemal Yetkin	Sanatın kendi Dünyası.
1. III. 1944	Doç. Dr. Ekrem Akurgal	Klâsik Yunan Sanatı.
3. III. 1944	Doç. Dr. Şükrü Akkaya	Şair ve Hükümdar Kadı Burhannedin.
6. III. 1944	Prof. Abdülkâdir İnan	İslâm Türklerde Şamanizm kalıntıları II.
8. III. 1944	Ord. Prof. Dr. B. Landsberger	Eski Önyasyada Krallık.
10. III. 1944	Doç. Dr. Melâhat Özgü	Alman Romantizmde Sanat anlayışı.
13. III. 1944	Asistan Dr. Reşat İzbirak	Enerji Kaynakları ve Demir I.
15. III. 1944	Prof. Cemal Alagöz	Türkiyenin Karadeniz Bölgesi.
17. III. 1944	Doç. Pertev Boratav	İlk Türk Romanları.
20. III. 1944	Doç. Azra Erhat	Yunan Lirik Şiiri.
22. III. 1944	Okutman Abdurrahman Yelgar	Sadinin hayatı ve eserleri.
24. III. 1944	Doç. Dr. Bekir Sıtkı Baykal	93 Savaşı arifesinde Osmanlı-Büyük Devletleri münasebetleri.
27. III. 1944	Doç. İrfan Şahinbaş	İngiliz terbiye geleneğinde disiplin.

<u>Tarih</u>	<u>Konferansı veren</u>	<u>Konferansın konusu</u>
29. III. 1944	Asistan Dr. Reşat İz- bırak	Enerji kaynakları ve Demir II.
31. III. 1944	Doç. Dr. Melâhat Öz- gü	Alman Realizminde Sanat an- layışı.
3. IV. 1944	Prof. Dr. Hulusi Kun	Macar Türk akrabalığı neden ibarettir I.
5. IV. 1944	Prof. Cemal Alagöz Prof. Dr. G. Rhode	Toros Dağları. Yunan Romanı.
7. IV. 1944	Prof. Dr. Halasi Kun	Macar Türk Akrabalığı neden ibarettir II.
10. IV. 1944	Prof. Dr. Akdes Ni- met Kurat	Millî bir bilim olarak tarihçilik.
12. IV. 1944	Prof. Dr. Akdes Ni- met Kurat	Millî bir bilim olarak tarihçilik.
14. IV.1944	Ord. Prof. Dr. Şev- ket Aziz Kansu	İnsan, Medeniyet ve Sanat.